

حاشیه های سفر پاشینیان به تهران؛ غفلت دیپلماتیک یا هنر لابی گری

غفلت های دیپلماتیک رخ داده در سفر بد هنگام نیکول پاشینیان نخست وزیر ارمنستان و سخنرانی غیر معمول و خارج از عرف وی ، زیننده دستگاه های سیاست خارجی نظام جمهوری اسلامی ایران نیست.

آران نیوز: سفر نیکول پاشینیان نخست وزیر ارمنستان در هشتم اسفند ماه به تهران از آن روی در کانون توجه بخشی از کنش گران رسانه ای ، سیاسی و فرهنگی قرار گرفت که نهاد میزبان این سفر ، حساسیت لازم به زمان، مکان و عوامل موثر بر آن را لحاظ نکرده بود ، تا اینکه در نتیجه آن ، حاشیه ها بردستاوردهای سفر پیشی گرفت و زمینه سازسطحی از انتقادات و اعتراض ها گردید. این یادداشت از منظر ثبت تجربیات ، تاکید به حساسیت های محیط نگاشته می شود و قصد تخریب و نادیده انگاشتن زحمات دستدرکاران امور مربوطه نیست.

غفلت صورت گرفته

در برنامه ریزی انجام این سفر ، به چند مورد مهم توجه لازم صورت نگرفته بود که در ذیل اشاره می گردد.

مصادف بودن روز سفر با سال روز قتل عام خوجالی آذربایجان؛ ارتش ارمنستان به کمک یگان ۳۶۶ روسیه در سال ۱۹۹۲ صدها نفر از مردم بی دفاع شهر خوجالی جمهوری آذربایجان را با بدترین روش به قتل رساند به همین جهت هر سال هشتم اسفند ماه به عنوان یادبود قتل عام شدگان خوجالی، مراسم های مختلفی در آذربایجان و کشورهای مختلف توسط نهادهای سیاسی و فرهنگی آذربایجان برگزار می شود. این فاجعه در بسیاری از نهادهای بین المللی و اسلامی نیز شناسایی شده است.

سخنرانی غیر معمول مقام ارمنستان در جمع ارامنه ایران و حوادث پیرامونی ؛ پاشینیان در این سفر در جمع هزاران نفر از هم کیشان خود در باشگاه آارات علیه جمهوری آذربایجان سخنانی ایراد کرد و نمایش بنری با مضمون «قره باغ مال ارمنستان است» توسط حاضرین نیزمورد توجه رسانه ها قرار گرفت.

رویگرد رسانه ای مغالطه آمیز؛ انعکاس رسانه ای این سفر نیز بدون توجه به روانشناسی محیطی صورت گرفت. برای نمونه شبکه خبرصدا و سیما در برنامه اختصاصی خود با تیتیر «اتلاف استراتژیک ایران و ارمنستان» خوراک تحلیلی به دست کسانی می داد که ایران را حامی ارمنستان در مناقشه قره باغ تبلیغ می نمایند .

پیامدها احتمالی این غفلت

مسلم غفلت صورت گرفته در این سفر در همان روزهای نخست در حوزه رسانه ای و اجتماعی ظهور و بروز داشت که اشاره به چند مورد آن ضروری به نظر می رسد.

انتقاد حوزه رسانه ای جمهوری آذربایجان ؛ مسلما در نتیجه برخی غفلت های دیپلماتیک ، درادراک هویتی طیف های اسلام گرای جمهوری آذربایجان نسبت به کارکرد حمایتی جمهوری اسلامی ایران از آنها سوالاتی شکل می گیرد که به راحتی برطرف نمی شود. از سوی دیگر موج رسانه ای شکل گرفته پیرامون این سفر در آذربایجان بر روندهای همگرایانه در روابط تهران باکو می تواند مدتی تأثیر سلبی بگذرد.

انتقاد در حوزه اجتماعی آذری های ایران ؛ به هر حال توجه به این نکته مهم و راهبردی است که در دنیای امروز، مدیریت احساسات قومی و درک حساسیت های آنها از کارکردهای حکومت های کارآمد محسوب می شود. در این بین انتقادهای صورت گرفته در بین قشر مذهبی ، قشر هنری، نمایندگان مجلس ، جامعه ورزشی ، کنش گران سیاسی استانی وقومی... تأییدی بر غفلت برنامه ریزان این سفر بوده است.

برجسته شدن تصور تأثیر گذاری لابی ارامنه ؛ برخی از تحلیل گران مسائل قفقاز، اشتباه صورت گرفته را نتیجه تأثیر گذاری لابی ارامنه در ایران دانستند. این تصور درست و یا غلط زیننده دستگاه های سیاست خارجی نظام جمهوری اسلامی ایران نیست.

سخن پایانی

قفقاز جنوبی در محیط امنیتی جمهوری اسلامی ایران دارای جایگاه مهم و حساسی می باشد، زیرا تحولات امنیتی این منطقه قابل انکار در روندهای امنیتی کشورمان نیست. در این بین بحران قره باغ و منازعه موجود بین جمهوری آذربایجان و ارمنستان از این روی به عنوان مساله امنیتی فوری و بلاواسطه می تواند مطرح شود که در صورت شروع جنگ ، علاوه بر اینکه بخشی از حوزه اجتماعی کشورمان نیز متاثر می شود در حوزه امنیت ملی نیز بازتاب و بازخورد مهمی خواهد داشت. مضاف بر این ، در حالی که بازیگران رقیب منطقه ای و فرامنطقه ای از روندهای منازعه قره باغ برای تقویت حضور راهبردی در قفقاز جنوبی فرصت سازی می کنند، دیپلماسی قفقازی ایران منفعلانه عمل کرده و هنوز هیچ الگو و مدلی رسمی و قابل اجرا برای حل منازعه قره باغ ارائه نکرده است. این در حالی است که ظرفیت و مزیت ژئوپلیتیکی ایران نسبت به صحنه منازعه ، ایجاب می کند که «مدل ایرانی حل منازعه» ، غالبتر از هر مدل و الگویی مورد توجه قرار گیرد و ایران متناسب با منافع امنیتی خود با مشارکت فعال در حل منازعه، نهادینه سازی جایگاه خود در ترتیبات امنیتی قفقاز را عملیاتی سازد.

نویسنده ؛ رحمت الله فلاح، مدیر بخش اوراسیای موسسه مطالعات راهبردی جهان پژوه

انتهای پیام/...ا.ث